

REFERAT

TITEL Myndighedsmøde –
Opsamling efter 2. offentlighedsfase

DATO Den 02.05.2022

STED Fysisk hos Aarhus Kommune og virtuelt på Teams
Aarhus Havn, Trafikstyrelsen, Aarhus Kommune og
COWI

DELTAGERE

REFERENT NEMI, 2022

PROJEKTNR A104076

ADRESSE COWI A/S
Jens Chr. Skous Vej 9C
8000 Aarhus C

TLF +45 56 40 00 00

FAX +45 56 40 99 99

WWW cowi.dk

SIDE 1/5

Dagsorden for myndighedsmøde 2/5 2022:

1. Status fra:
  - a. Aarhus Havn
    - behov (puslespil med 5 virksomheder)
    - fravalgte alternativer (ingen udvidelse, Hamborg, Grenå, Glattved, udvidelse mod nord).
    - det visuelle (etapeplan)
    - klima (nuværende teknologi, fremtidens teknologi og driftsfase)
    - øvrige miljøemner (trafik, strøm, bølger og sand i Tangkrogen)
  - b. Trafikstyrelsen
  - c. Aarhus Kommune
2. Klima og CO₂
  - a. Anlægsfasen
  - b. Driftsfasen
3. Evt.

Dagsorden	Bemærkninger
Deltagere	<ul style="list-style-type: none"> > Kim H. Meilstrup (Aarhus Havn) > Henrik Munch Jensen (Aarhus Havn) > Gert Agger (Trafikstyrelsen) > Tobias Marinus Søgaard Jensen (Trafikstyrelsen) > Søren Sloth Lave (Aarhus Kommune)

	<ul style="list-style-type: none"> > Dorte Ringgaard Simonsen (Aarhus Kommune) > Lisa Bak Rasmussen (COWI) > Thomas Gierlevsen (COWI) > Nanna Emilie Hesthaven Mikkelsen (COWI)
Status fra Aarhus Havn	<p>Kim præsenterer den overordnede status. Overordnet set går alt planmæssigt, dog er der en del medieomtale, som forlænger tidsplan og proces. Desuden bliver både Aarhus Havn og COWI mødt med tavshed og manglende dialog fra Miljøstyrelsen i forbindelse med ansøgning om klapplads og miljøkonsekvensvurdering af råstofindvindingen. Det er meget svært at nå i mål, da der dukker nye spørgsmål op, selvom meget allerede er besvaret på et meget omfattende niveau. Desuden er det ikke muligt at få klarlagt det konkrete behov, som skal opfyldes førend vi kan komme videre i processen. Søren spørger til MKR for råstofindvindingen. Kim fortæller han er positivt stemt og selvom det er blevet en overraskende, tung og omfattende proces, så mener han det muligt at komme videre og i mål.</p> <p>Klapning:</p> <p>I forhold til klapning så har der tidligere på dagen været et møde mellem Trafikstyrelsen, Aarhus Havn og COWI, hvor udarbejdelse af et "fakta-ark" omkring klapning er blevet drøftet (navn på notat udestår). Notatet skal indeholde en oversigt/tidslinje over den forløbne proces omkring klapning. Derudover initiativer og muligheder for at nå i mål. Der er meget negativt medieomtale og misinformation vedrørende klapning og Henrik peger på, at mange blander klapning ved Aarhus Havn sammen med klapning for Lynetteholmen. Kim fortæller det er svært at trænge igennem og sikre fremdrift i processen, og Gert tilkendegiver og fortæller, at MST forholder sig sådan på flere projekter helt generelt. Thomas forklarer, at MST ikke er positivt stemt overfor klapning ved Fløjstrup, men at der generelt ikke er faglig argumentation for dette. Gert nævner, at da området ved Fløjstrup er et gammelt råstofområde, så kan en evt. klapning på denne placering kræve en ændring af havplanen, hvilket er mere omfattende.</p> <p>Gert fortæller, at han ikke tror på de får lov at klappe i forbindelse med Lynetteholmen, og det drøftes om klapning er noget der generelt kommer til at ophøre fremadrettet på nationalt plan. Han spørger, om der er tænkt på nogle alternativer, hvis der ikke kan gives klaptilladelse til havnen. Thomas fortæller, at man kan klappe noget af materialet indenfor ydermolen, men kun hvis det er hovedforslaget, som bliver vedtaget. Hvis der ikke kan klappes samlet, så skal der klappes flere forskellige steder, men dette er problematisk da MST kun vil behandle én ansøgning om klapning, på én placering. Der mangler en politisk beslutning vedrørende klapning og Henrik peger på at vi er nødt til at rejse denne problematik for vores politikere i Aarhus.</p> <p>Aarhus Havn og COWI udarbejder et "fakta-ark" og Trafikstyrelsen tager et møde med Miljøstyrelsen omkring den videre proces.</p> <p>Puslespil med 5 virksomheder:</p> <p>Henrik fortsætter status for havnen og fortæller at pressen generelt har gjort brug af begrebet "140 fodboldbaner" når de har omtalt arealet af Yderhavnen. Han syntes det en rigtig ærgerlig</p>

betegnelse, da det lyder meget voldsomt. Generelt er der en forkeret opfattelse af havnens rolle ift. arealbehov og fremtidige virksomheder. Henrik fortæller at Aarhus Havn stiller infrastruktur til rådighed og at virksomheder så lejer sig ind på deres arealer. De styrer ikke som sådan hvilke virksomheder, der ligger på havnen. Han fortæller, at man er i gang med at udarbejde et notat "Puslespil med 5 virksomheder", hvor arealbehovet adresseres. Generelt er der ikke plads til meget mere end 5 virksomheder på Yderhavnen. I løbet af de næste 30 år skal Aarhus Havn derfor have fundet de 5 virksomheder (f.eks. indenfor containerterminal, logistik, grønne brændstoffer og råvareproduktion). Ordlyden i 5 virksomheder er noget anderledes en de 140 fodboldbaner.

Dorte fortæller, at hun syntes notatet er kærkomment, og det er på sin plads at få det med i debatten. Hun fortæller, at det ligeledes er noget som Aarhus Kommune har udvalgt som tema til de forestående temamøder. Henrik forklarer, at der generelt er meget rift om pladsen for den eksisterende havn, de er presset på at levere arealer. Søren mener, det er vigtigt at få synliggjort. Henrik oplever generelt, at offentligheden er ligeglade med, hvad havnen siger, og at borgerne ikke tror på deres udtalelser. Generelt er der kun omkring 18 ha tilbage på den eksisterende havn fortæller Kim. Godt nok har Aarhus Havn den største omsætning i DK, men ikke det største areal. Efter hans viden har de nok den største omsætning pr m².

Dorte nævner, at det næste stridt på vejen er en udveksling af fakta og viden på et ordentligt grundlag, så det ikke bare bliver mudderkastning.

Fravalgte alternativer:

Henrik siger de har arbejdet med alternativerne til udformningen af Yderhavnen (der er ingen gode alternativer). Aarhus Havn kan fint levere argumentation omkring de fravalgte alternativer, såfremt dette ønskes i forbindelse med relevante høringssvar. Dorte nævner at det lyder godt og at supplerende materiale generelt vil gavne processen, selvom mange af tingene allerede er beskrevet i MKR'en (den er lang at læse). Kim fortæller kort at alternativet med havneudvidelse mod nord er uhensigtsmæssig ift. sejlrenden og at denne nordlige udvidelse er blevet afskrevet af flere omgange gennem tiden.

Det visuelle:

Henrik fortæller at der arbejdes med nye visualiseringer som viser Yderhavnen med 5 års intervaller – det ikke noget nyt men en tidsserie. Det har måske været en fejl at vise worst case scenarierne i MKR'en, selvom det er det mest korrekte at gøre. Nye visualiseringer kan måske bruges på temamøderne.

Klima:

Fokus på klima er både nyt for havnen og befolkningen. Alle har en holdning. Henrik fortæller at der ligeledes arbejdes på et klimanotat, hvor projekts klimaaftryk generelt forsøges klarlagt. Dorte spørger til om de konkrete spørgsmål hun har sendt fra "vores fælles bedste" er besvaret og det er de. Den teknologiske udvikling i fremtiden gør det meget svært at give et konkret bud på CO₂ udledning mm i forbindelse med projektet.

Thomas nævner eksempel; projektet flytter trafik til søs, øger muligheden for godstransport, hvilket er godt. Dette kritiseres, da der er en forventning om at man i fremtiden køre på el, og

	<p>derfor ikke spare CO₂ i denne sammenhæng. Thomas forklare at mange glemmer at tage højde for trængsel på vejene i fremtiden, slid på infrastruktur, nye infrastruktur projekter og at disse elementer er meget CO₂-tunge.</p> <p>Søren siger at vi nødt til at finde en måde, hvor alle kan forstå de vurderinger som er lavet. Vi skal arbejde med et nyt referencescenarie, hvor vi beskriver at der ligeledes er en klimabelasting, hvis ikke der etableres en Yderhavn.</p> <p>Bølger og strøm ved Tangkrogen: Generelt er der kommet hørings svar vedrørende påvirkninger af Tangkrogen. Thomas fortæller, at NIRAS og COWI er enige og de nok skal koordinere og melde ens ud.</p>
<p>Status fra Trafikstyrelsen</p>	<p>Gert fortæller de lige p.t. skriver på et bestillingsnotat, som omfatter hvad havnen skal levere til Trafikstyrelsen i forbindelse med høringen. Der er kommet 520 indsigelser som tematiseres og besvares <u>skriftligt</u>. Han fortæller at Aarhus Havn og COWI kommer til at besvare meget af det.</p> <p>Lisa spørger om Trafikstyrelsen deltager på temamøderne. Gert svare at de ikke selv laver temamøder, men hvis Aarhus Kommune inviterer, vil de overveje at komme. Søren spørger om der er andre styrelser der har lavet indsigelser og Gert fortæller at der ikke er nogen af betydning.</p>
<p>Status fra Aarhus Kommune</p>	<p>Dorte fortæller, at de forslag som Aarhus Kommune har til supplerende materiale, allerede holder sig meget indenfor de emner vi lige har drøftet (som Aarhus Havn selv arbejder med). Generelt vil Aarhus Kommunes temaer ligge indenfor havnedrift, klima, behov og alternativer samt havmiljø (herunder den rekreative udnyttelse).</p> <p>Dorte fortæller de arbejder med en skriftlig besvarelse af hørings svarene (30-40 siders notat) og at de får brug for besvarelse af enkeltstående spørgsmål, som ikke passer ind i de større temaer.</p> <p>Henrik spørger til om trafik er et af emnerne, og Dorte fortæller at det er det ikke som et overordnet tema, men måske de sammenfatter noget af det eksisterende materiale med en ny vinkel.</p> <p>Dorte fortæller, at der ud over det formelle og skriftlige hørings svar vil blive afholdt 4 temamøder. Aarhus Havn og COWI er inviteret, og hun skal nok sende materiale ud i god tid inden møderne. Efter møderne er afholdt samler Aarhus Kommune op. Der inviteres interessenter med en lige fordeling af modstandere og fortalere (udelukkende foreninger og organisationer som repræsenterer flere personer). Henrik står til rådighed, hvis hun har behov for kontaktpersoner til foreninger som er fortalere for projektet.</p> <p>Dorte fortæller, at hun leder efter eksperter der kan deltage på møderne, dette er dog svært at finde - da mange har været ind over processen allerede.</p> <p>Thomas rejser en problematik. Det kan være u hensigtsmæssigt at benytte eksperter, da f.eks. professorer fra universiteterne ikke har det store kendskab til og erfaring med processen omkring udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Generelt bør eksperterne kende til det arbejde</p>

	<p>der er lavet. Thomas nævner han er nervøs for at eksperterne kan blive for detaljeorienteret og derved flytte fokus og flytte debatten i en uhensigtsmæssig retning.</p> <p>Han nævner som eksempel klappning. Hvis en ekspert i miljøfremmede stoffer skal udtale sig om f.eks. TBT, så er han nervøs for at fokus kommer til at ligge på hvad TBT er og hvad stoffet kan medføre af påvirkninger på det marine miljø, frem for at fokuset ligger på at det i forbindelse med projektet er vurderet at koncentrationen i det materiale der klappes, er meget lav og derved ikke problematisk. Man skal ligeledes tage højde for at de fagfolk/professorer man invitere rent faktisk er eksperter indenfor det gældende område, f.eks. er det ikke sikkert at Stiig Markager kan udtale sig omkring klappning, selvom han arbejder med udledning til havmiljøet (han har et mere landbrugsorienteret fokus).</p> <p>Dorte fortæller, at mødernes formål er at få ensrettet fakta om projektet i nogle kontrollerede rum. Dorte fortæller, at Aarhus Havn/COWI skal resumere emnet i forhold til det enkelte tema og derefter udfordres materialet med spørgsmål fra de indkomne hørings svar. Eksperterne vil derefter kunne fungere til at svare på spørgsmål eller opklare, hvis der er uenigheder (Henrik peger på det minder lidt om en retsag). Thomas nævner, at det er væsentligt, at eksperterne har det korrekte afsæt og basis for at kunne være behjælpelige med denne opgave. De skal have forberedt sig grundigt (MKR har taget lang tid at udarbejde og det vigtigt at de har læst og forstået denne samt de tekniske bilag).</p> <p>Forskellige eksperter drøftes.</p> <p>Dorte samler op. Det er vigtigt at få udvekslet synspunkter og få et fælles afsæt, og finde ud af om der er noget vi kan blive enige om, og derved hvad vi ikke kan blive enige om. Det handler om at få fakta ind og reduceret den misinformation der er omkring projektet. Tilbage står vi med uenighederne, som kan drøftes igen på 4 nye temamøder efter sommerferien. Der vil være mellem 20-30 deltagere pr møde, og pressen deltager ikke. Havnen/COWI bliver forberedt med nogle spørgsmål.</p> <p>Henrik fortæller, at han ærgrer sig over at der i medierne bliver fortalt at der er kommet 1600 hørings svar imod projektet, da mange personer/organisationer har givet samme hørings svar. Dorte fortæller at de er sorteret fra. Søren nævner, at det er ligegyldigt hvor mange svar de får, da det i højere grad handler om emnerne. Henrik er uenig da det kan give et pres på politikkerne, hvis der er mange imod projektet. Dette drøftes.</p>
Næste møde	Dorte sender materiale ud omkring temamøderne. Det aftales, at der laves et nyt møde efter behov, men efter der er sat lidt skub i tingene. Et møde inden første temamøde skal dog i kalenderen, da der skal være mulighed for at forberede sig til møderne.